

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575, зареєстр. в МЮ України 31 липня 2017 р. за № 937/30805.

2. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145, зареєстр. в МЮ України 29 листопада 2016 р. за № 1544/29674.

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII.

4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII.

Кононенко Наталія Олександрівна,
старший викладач кафедри криміналістики
та судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;
Миронова Алевтина Сергіївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ ПРАВОПОРУШНИКА

З моменту свого виникнення злочинність, як соціально-правове явище, детально вивчається багатьма науками. Особливий науковий підхід вироблений до вивчення особистості злочинця. Вивчення особи правопорушника у криміналістичній науці має давні традиції, адже ще засновник криміналістики, австрійський учений Ганс Гросс наприкінці ХІХ ст. зазначав, що в розслідуванні кримінальних правопорушень «найбільше зусилля слід докладати саме до з'ясування особи обвинуваченого» [2, с. 4–5].

Використання технічних засобів при ідентифікації правопорушників є актуальним, оскільки науково-технічний прогрес та новітні інформаційні технології виступають дієвим інструментом для ефективної боротьби зі злочинністю.

Тому для всебічного та повного дослідження питання були використані наукові праці таких вчених як Калюга К.В., Захаров В. П., Мороз А. О., Гарасим Ю.Р., Крет Т.Б., Гуреєва О.Є., Коваль Л.Г., Злепка С.М., Новицький Г.М., Кречотень Є.Г., Царьов Р.Ю., Лемеха Т.М. та ін.

У свою чергу, необхідно наголосити на тому, що біометрія – це технологія ідентифікації особи, що використовує фізіологічні та

поведінкові параметри суб'єкта. Особливість ідентифікації за біометричними параметрами базується на їх винятковості. Ймовірність того, що знайдуться дві людини з однаковими ознаками, мізерна (наприклад, ймовірність того, що в двох різних людей на однакових пальцях однієї руки збігатимуться відбитки пальців, рівна 1/24 млн., тобто практично є нульовою).

Для ідентифікації особи найкраще підходить технологія розпізнавання за рисами обличчя. На нашу думку, вона не є нав'язливою (розпізнавання людини проходить на відстані, без затримки і відволікання уваги), як правило, пасивна (не потребує жодних дій зі сторони людини), не обмежують користувача у вільному переміщенні та відносно недорога.

Проблеми ідентифікації особи за обличчям значно спрощуються, якщо перевести біометричну систему спостереження в дальній діапазон інфрачервоних променів світла. Цей метод дозволяє виконувати (сканувати) термографію ідентифікованого обличчя, виявляючи при цьому особливу мережу розташування кровоносних судин на обличчі. [4] При цьому використовуються технічні засоби, зокрема компанії, які є лідерами в розробці технологій розпізнавання обличчя: ZN Vision Technologies (Системи ZN-Face, ZN-Phantomas и ZN SmartEye), SAFLINK (біометричні add-on-модулі для Windows), magis Technologies (CABS – інтегрована система обліку правопорушення и злочинців). Проблеми достатнього освітлення для цього класу біометричних пристроїв не існує, оскільки вони сприймають і фіксують тільки температурні зміни обличчя і можуть працювати в повній темряві.[5] Ми вважаємо, що значною перевагою методу є те, що на результати ідентифікації не впливають такі фактори, як перегрів обличчя чи його переохолодження, природне старіння шкіри, пластичні операції тощо, оскільки вони не змінюють внутрішнього розташування кровоносних судин людини.

Існує також спосіб ідентифікації особи за геометрією кисти руки, який за своєю технологічною структурою і рівнем надійності схожий із способом ідентифікації особи за відбитком пальця, але використовується поки що досить рідко. Найдосконалішим є пристрій «Handkey», який сканує не тільки внутрішній, але й зовнішній бік долоні, використовуючи для цього вмонтовану відеокамеру.[1] Аналогічні системи, в яких можуть скануватися й інші параметри руки, розробляються в даний час такими компаніями, як BioMetPartners, Palmetrics і BTG. Дослідивши ці засоби, ми вказуємо на недоліки зазначеного методу, зокрема, неприпустиме засвічення сканера сонячними променями і променями галогенних ламп. Крім цього, пристрої досить громіздкі, оскільки потребують винесення джерел підсвічування на відстань до 10–15 см. та відносно дорогі – коштують від 600\$ до 3000\$.

Найнадійніший метод біометричної ідентифікації – це метод, що базується на скануванні сітківки ока. Він поєднує в собі кращі риси

ідентифікації за райдужною оболонкою і за рисунком вен руки. Сканер зчитує малюнок капілярів на поверхні сітківки ока. Під час ідентифікації за сітківкою ока вимірюється кутовий розподіл кровоносних судин на поверхні сітківки щодо сліпої плями ока та інші ознаки.

Капілярний малюнок сітківки очей відрізняється навіть у близнюків і може бути з великим успіхом використаний для ідентифікації особистості. Основні патенти цієї ідентифікаційної системи знаходяться в руках однієї фірми – IriScan. Цей клас систем сканує зображення ока на відстані 20–30 см. від відеокамери, виконує автоматичне виділення зіниці й райдужної оболонки.[3,104] Проте варто зазначити проблемні питання методу, наприклад: похибка негативної ідентифікації може з'явитися при невеликих травмах ока, чи навіть у результаті безсоння або великих навантажень на очі; складна система користування і досить довгий час оброблення; висока вартість системи (від 500\$ до 6500\$); відсутність широкого ринку пропозиції і, як наслідок, недостатня інтенсивність розвитку методу у нашій країні.

Дослідивши зібрані статистичні дані, щодо використання технічних засобів ідентифікації, зокрема камер зі smart-функціями та роботизованих IP камер типу Speed Dome, зазначимо, що кількість розкритих правопорушень, зі встановленням особи правопорушника, збільшилась на 35%. Це свідчить про позитивний результат впровадження інформаційних систем та засобів ідентифікації при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Ідентифікація людини розглядається в криміналістичній літературі як мета діяльності суб'єктів її застосування, які стикаються з необхідністю встановлення особи при розкритті та розслідуванні злочинів. Встановлення особи – постійне і найбільш важке криміналістичне завдання, що виникає у процесі розслідування кримінальних правопорушень. Це складна діяльність, у ході якої з використанням криміналістичних методів і засобів відбувається виявлення, фіксація і дослідження інформативних властивостей та ознак людини, важливих для кримінального провадження

Біометричні системи в залежності від ознаки особи поділяються на ідентифікацію за відбитком пальця, за геометрією кисті руки, за рисами обличчя, за райдужною оболонкою ока, за голосом, за допомогою підпису, тощо. Головною перевагою біометричних технологій є найвища надійність. Проте, при комплексному дослідженні кожного методу, ми виділяємо ряд суттєвих недоліків.

Отже, використання технічних засобів ідентифікації правопорушника є важливим для науки криміналістики і потребує вдосконалення, оскільки від якісної роботи систем залежить успіх при встановленні особи злочинця.

Список використаних джерел

1. Биометрическая идентификация по рисунку вен ладони (mini How To) URL: <https://habrahabr.ru/post/149424/>.
2. Гросс Г. Руководство для судебных следователей, чинов общей и жандармской полиции / Г. Гросс. Смоленск, 1895. Вып. 1. С. 42–43.
3. Коваль Л.Г., Злепко С.М., Новіцький Г.М., Кречотень Є.Г., Методи і технології біометричної ідентифікації за результатами літературних джерел. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: технічні науки. 2019. Том 30 (69) Ч. 1. № 2. С. 104–112
4. Dunstone Ted. Biometric system and data analysis. Springer Science+Business Media, 2009. 720 p.
5. Kumchenko Y. O. Usage of Training Methods to Parameterization of Multilayer Neural Computing Structures for Technological Processes. Радіоелектронні і комп'ютерні системи. 2014. № 5. С. 100–104.

Корольчук Віктор Володимирович,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВІДШКОДУВАННЯМ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ, В УКРАЇНІ

Актуальність питань внутрішніх загроз безпеці нашої держави в здебільшого обусловлені прорахунками правоохоронних органів та органів влади в сфері фінансово-економічної політики, недосконалість нормативно-правової бази, помилковими управлінськими рішеннями, зловживаннями та протиправними діями, корупцією в сфері управління фінансовою системою країни.

Нестабільність ринкової економіки, світова фінансова криза, пандемія викликана хворобою COVID-19 сприяють кримінальній активності і реалізації корисливих інтересів неправомірного збагачення за рахунок державних коштів.

Нині можна спостерігати добре законспіровані злочини, шахрайські дії з елементами корупції, правопорушення проти власності, у нових формах, пов'язаних з підробками, фальсифікацією облікових документів, отриманням незаконних прибутків від приховування фактичних доходів і як наслідок несплатою податків.

Під час дослідження стану і рівня такої злочинності слід мати на увазі, що значна частина протиправних діянь у фінансово-економічній сфері має латентний характер, оскільки не фіксується в офіційній